

Қосымша

Қазақстан Республикасының Оқу-ағарту
министрлігі 2022 жылғы 27 тамыздағы
№ 384 бұйрығына қосымша

**Жалпы білім беретін мектептердің, гимназиялар мен лицейлердің басшылары мен
мұғалімдеріне арналған «Мектептегі өзгерістерді басқару» тақырыбындағы
біліктілікті арттыру курсының білім беру бағдарламасы
(80 сағат)**

Бағдарлама авторы:

**Кошербаева А.Н., п.ғ.д., профессор.
AlmaU MBA түлегі» «Білім берудегі
менеджмент»**

Алматы, 2023 ж

Жалпы білім беретін мектептердің, гимназиялар мен лицейлердің басшылары мен мұғалімдеріне арналған «Мектептегі өзгерістерді басқару» тақырыбындағы біліктілікті арттыру курсының білім беру бағдарламасы (80 сағат)

1. Жалпы ережелер

1. «Мектептегі өзгерістерді басқару» тақырыбы бойынша білім беру бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) жалпы білім беретін мектептердің, гимназиялар мен лицейлердің басшылары мен мұғалімдеріне арналған арналған (80 сағат)

2. Бағдарлама мұғалімдер жалпы білім беретін мектептердің, гимназиялар мен лицейлердің басшылары мен мұғалімдеріне арналған стандарттарға, инновациялық қайта құруларға және Қазақстан Республикасының білім беру жүйесінің нормативтік-құқықтық актілеріне сәйкес заманауи мектептегі өзгерістерді басқару үшін қажетті теориялық және практикалық білім, білік және дағдылар.

2. Глоссарий

Андрагогия(гр. ἀνδραγεία – ересек; ἄγεινάγειν – жетекшілік ету) – білім беру қызметінің ересек субъектісінің білім мен дағдыларды игеруінің нақты заңдылықтарын, сондай-ақ кәсіби маманның осы әрекетті басқару ерекшеліктерін ашатын оқыту теориясының бөлімі мұғалім.

Іс– педагогикалық үдеріс пен педагогтың кәсіби іс-әрекетін әдістемелік қамтамасыз ететін бірыңғай мультимедиялық ақпараттық кешен.

Клиппен ойлау- ағылшын тілінен клип, «мәтін фрагменті», «қиып алу» - адамның ақпаратты үзінді түрде, қысқа кесінділермен және жарқын бейнелермен қабылдайтын, зейінін шоғырландыра алмайтын және үнемі бір нәрседен екінші нәрсеге секіретін ойлау түрі.

Құзыреттілік-кез келген мәселеде хабардарлық, тәжірибе, бедел; мәселені шешу құқығына ие болу.

Басқару(**Ағылшын** басқаруменеджмент, менеджмент жүйесі) – әртүрлі кәсіпорындар қызметінің тиімділігін арттыруға бағытталған қазіргі заманғы технологиялардың, принциптердің, әдістердің, басқару құралдары мен нысандарының жиынтығы.

Білім берудегі менеджмент- Бұл білім беру ұйымдары мен білім беру жүйелерін басқаруға байланысты басқару шаралары мен шешімдерінің жиынтығы.

Мотивация әртүрлі жүйенің әсерінен болатын процесс сыртқы және ішкі факторлар, ол басқарады мінез-құлық адамның мінез-құлқының (әрекетінің) ұйымдасуын, бағытын, тұрақтылығын және белсенділігін анықтайды.

Жалпы білім беретін мектеп–бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім берудің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын, сондай-ақ білім алушылар мен тәрбиеленушілерге қосымша білім берудің білім беру бағдарламаларын іске асыратын оқу орны.

Педагогикалық жүйе –бұл қойылған педагогикалық мақсатқа жету үшін жобаланған, үлгіленген және құрастырылған табиғи байланысты және өзара әрекеттесетін бақылау элементтерінің, әдістемелік құрамдастардың, оқыту технологиясының, дамытушылық және тәрбиелік ортаның жиынтығы (С.Н. Исламгулова бойынша).

МКДЖ (Мұғалімнің көшбасшылығын дамыту жұмысы) –мұғалімнің көшбасшылығын дамытуға ықпал етудің ерекше нысаны, оның мәні мұғалімдердің тәжірибені жақсартуға бастамашы болуы; өзгерістер енгізу үшін әріптестермен стратегиялық шешімдер қабылдау; бірлескен қызметте фактілерді жинау және пайдалану; кәсіптік білімді құруға және таратуға үлес қосу. **МКДЖ** жіберілді «мұғалімді оқыту мен оқу тәжірибесін жетілдірудегі көшбасшы» ретінде көрсету.

Өзін-өзі реттеу Бұл адамның алға қойған мақсаттарына жетуге тікелей бағытталған ерікті әрекеттің әртүрлі түрлері мен формаларын құру, қолдау және басқару бойынша адамның ішкі психикалық әрекетінің жүйелі ұйымдастырылған процесі.

Тәрбиеші –тыңдаушыларға арналған жеке білім беру бағдарламаларын әзірлейтін және қолдайтын педагогикалық қызметкер

Басқаруды өзгерту -ұйымдағы басқарудың барлық деңгейлеріне дейінгі қызметкерлерге дейін әсер ететін дәйекті процесс.

Басқару құзыреттеріүш компонентті кешен болып табылады, оның ішінде: ақпараттық, функционалдық және құндылық компоненттері. Бірінші компонент білімнің ашық және динамикалық жүйесін білдіреді, екіншісі - жұмыс сапасына ықпал ететін адамның белгілі бір дағдылары мен дағдыларын, үшінші - берілген жеке тұлғаның құндылықтар жүйесінің белгілі бір жиынтығын білдіреді (Батомункуева А.Д.).

Мектепті басқару–қоғамның және мектептің әлеуметтік ұйым ретіндегі қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған басқару субъектілерінің қызметі олардың өзгермелі сыртқы және ішкі жағдайларға бейімделуін қамтамасыз етуде.

3. Бағдарлама тақырыптары

Модульдер	Тақырыптар
1	2
I. НОРМАТИВТІК МОДУЛЬ	1.1 Мемлекеттік білім беру мекемесіндегі білім беру жүйесіндегі мемлекеттік саясаттың тұжырымдамалық бағыттары және Мемлекеттік білім беру стандарттары, Қазақстан Республикасында мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік білім беруді дамытудың 2023 – 2029 жылдарға арналған тұжырымдамасы
	1.2 Жалпы білім беру жағдайында мұғалімдердің қызметін реттейтін нормативтік құжаттар
2 БАСҚАРУ МОДУЛЫ	2.1 Қазіргі білім беру ұйымын басқарудың стратегиялары мен тұжырымдамалары. Ретроспективті көзқарас
	2.2 Қазақстан Республикасындағы білім берудің жаңа парадигмасы негізіндегі мектепті басқару. Халықаралық мектеп ортасын өлшеу және бағалау шкаласы (SACERS).
	2.3 Білім сапасын басқару. Орта білім сапасын арттырудағы халықаралық зерттеулердің рөлі (TIMSS, PISA. PIRLS).
	2.4 Мұғалімнің көшбасшылығын дамытуға ықпал етудің ерекше формасы және оның кәсіби деңгейін көтерудегі мотивацияның рөлі
	2.5 Жағдайдағы кешенді инновациялық іс-әрекет және мұғалімдердің кәсіби дамуырепетиторлық ұйымдар
3 МАЗМҰНЫ-ПРОЦЕДУРАЛЫҚ МОДУЛЬ	3.1 Мектептердегі өзгерістерді басқарудың тұжырымдамалық негізі.
	3.1.1 К.Левен бойынша ұйымдық өзгерістер моделі (Браун, Эйзенхардт)
	3.1.2 Өзгерістерді басқарудың теориялық және практикалық постулаттары Друкер жәнеЛ.Грейнер

	3.1.3 Р.Бекхард пен Т.Харрис бойынша өзгерістерді басқару моделі
	3.1.4 Өзгерістердің салыстырмалы табыстылығын бағалауға арналған Глячер формуласы (Беклар, 1969):
	3.2 Қазіргі білім беру ұйымындағы ұйымдық өзгерістерді жүзеге асыру стратегиялары. Бенчмаркинг.
	3.3 Мектептегі өзгерістерді басқару әдістері мен технологиялары (Turli және McKinse «7S» тәсілдері)
	3.4 Қазіргі мектепке қатысты бизнес-процестерді реинжиниринг
	3.5 Шағын жоба әрекеті: «Мектептің білім беру ортасының шамадан тыс жүктелуі (SACERS шкаласы бойынша өлшеулер мен бағалау негізінде)
4 ТЕХНОЛОГИЯЛЫҚ МОДУЛЬ	4.1 «Цифрлық Қазақстан» мемлекеттік бағдарламасындағы үрдістерді пайдалану ерекшеліктері
	4.2 Заманауи мектепте репетиторлық қызметті ұйымдастыруда қашықтықтан оқыту технологияларын қолдану әдістемесі
	4.3 Мектептің ақпараттық білім кеңістігіндегі киберқауіпсіздік негіздері.
	4.4 Талқылау алаңы: «Инклюзивті білім беруді дамытудағы репетиторлық үдерістерді басқарудың өзекті мәселелері»
	4.5 Тындаушылардың кәсіби құзыреттіліктерінің даму деңгейін анықтау
5 ВАРИАТИВТІ МОДУЛЬ	5.1 Мүдделі тараптармен жұмыс жасауда мектеп ұйымдарының қызметін ынталандыру
	5.1 Мектеп ұйымдарының консорциумы мен серіктестігін жаңарту
	5.2 Мектепте кеңес беру қызметін ұйымдастыру және жоспарлау
	5.2 Мектептегі психологиялық қызметті ұйымдастыру және жоспарлау

4. Бағдарламаның мақсаты, міндеттері және күтілетін нәтижелері

Бағдарламаның мақсаты: білім беруді басқаруда конструктивті білімді меңгеру және тыңдаушылардың мектептегі өзгерістерді басқару процесін ұйымдастыруда практикалық дағдыларды меңгеруі

Тапсырмалар:

- өзгерістердің мәні мен олардың пайда болу сипаты туралы түсініктерін дамыту;
- білім беру ұйымдарындағы өзгерістерді басқару технологиялары мен әдістері бойынша ғылыми дүниетаным мен білімді қалыптастыру;
- үздіксіз өзгеру жағдайында мектептер мен қазіргі білім беру ұйымдарының қызметін зерттеу

Күтілетін оқу нәтижелері.

Курсты аяқтағаннан кейін тыңдаушылар:

- 1) қазіргі білім беру ұйымдарындағы өзгерістерді басқару әдістері туралы тұтас түсінік қалыптастыра алады;

- 2) тәуекелдерге әрекет ету және оларды басқару бойынша ұлттық және халықаралық стандарттардың ережелерін меңгеру;
- 3) Корпоративтік басқару және корпоративтік мәдениет туралы білім алады;
- 4) Дағдарыс жағдайында іс-қимыл жоспарын үйлестіру және өзгерістер мен жаңалықтарға мерзімді түрде бейімделу дағдыларын меңгеру;
- 5) мектептегі өзгерістерді басқару бойынша мүдделі тұлғалармен, мүдделі тараптармен кездесулер мен талқылауларды жоспарлау, ұйымдастыру және өткізу мүмкіндігі болады.

5. Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны

Білім беру бағдарламасы 5 модульден тұрады:

- 1) нормативтік-құқықтық;
- 2) басқарушылық;
- 3) мазмұндық-процессуалдық;
- 4) технологиялық;
- 5) айнымалы.

Модуль 1. Нормативтік модуль. Модульде берілген дәрістердің тақырыптары тыңдаушыларға Қазақстан Республикасының білім беру жүйесіндегі даму, тәрбиелеу және оқыту процестеріне көзқарастарды өзгертудегі мемлекеттік саясаттың тұжырымдамалық бағыттары мен қағидаттарын анықтауға және білім беру саласындағы заңнаманы реттейтін нормативтік құжаттармен танысуға мүмкіндік береді. репетиторлық іс-әрекет, сабақты зерттеу тәжірибесі (LS) және әрекетті зерттеу (AR).

Модуль 2.Басқару модулі. Модульді оқу барысында тыңдаушылар заманауи білім беру ұйымын басқару негіздері бойынша білім алады; тарихи ретроспективада басқаруға пайдалы талдау жасау. Модуль білім сапасы мәселелерін қамтиды; халықаралық SACERS шкаласы негізінде мектептің білім беру ортасын өлшеу және бағалау, оқушылардың білімін дамытудағы халықаралық зерттеулердің рөлі және ұйымды тиімді басқару.

Модуль 3.Мазмұнды-процедуралық модуль. Өзгерістерді басқарудың концептуалды негіздері, менеджмент классиктерінің өзгерістерді басқару табиғаты туралы әртүрлі үлгілері мен көзқарастары ашылды. Бенчмаркинг және реинжинирингке бойынша тақырыптар Заманауи мектептерге қатысты бизнес-процестер инженериясы қазіргі білім беру ұйымдарын жаңғыртудың практикалық мәселелеріне және өзгерістерді басқаруға арналған. Тыңдаушылар инновациялық білім беру технологиялары мен әдістерінің құндылық нұсқауларын жүзеге асырудағы маңызы туралы түсініктерін дамытады. Ұлттық жоба «Сапалы білім. білімді ұлт» және Қазақстан Республикасындағы жалпы білім беруді реформалаудың мемлекеттік бағдарламалары.

Модуль 4.Технологиялық модуль. Тыңдаушылар оқытушының кәсіби іс-әрекетінде заманауи қашықтықтан технологияларды қолдану тәжірибесінде ақпараттық технологияның әдістерін, тәсілдерін және құралдарын қолдану аясын кеңейтеді; қашықтықтан білім беру технологияларын пайдалану ерекшеліктерін, білім беру ақпараттық кеңістігіндегі киберқауіпсіздікті зерттеу. Кейбір тиімділікті «Мектептің білім беру ортасын шамадан тыс жүктеу (SACERS шкаласы бойынша өлшеу және бағалау негізінде) шағын жобаны дайындаудан көруге болады.

Модуль 5. Вариативті модуль. Бұл модульдің тақырыптары мектептің әртүрлі мүдделі тараптармен жұмысын ұйымдастыру, мектептегі консультациялық-психологиялық қызметті жетілдіру мәселелеріне арналған; заманауи білім беру ұйымын басқарудағы консорциум және серіктестік. Тыңдаушылар мектептегі репетиторлық қызметті ұйымдастырудың өзекті мәселелерін пікірталас алаңында талқылауға мүмкіндік алады; инклюзивті білім беруді басқару және жетілдіру; білімінді тексер.

6. Оқу процесін ұйымдастыру

Курстар келесі режимде ұйымдастырылады:

бағдарламаның оқу-тақырыптық жоспарына сәйкес курс (бұдан әрі – УКЖ) күндізгі (қашықтықтан) оқыту режимінде ұйымдастырылады; оқу курсының ұзақтығы 80 академиялық сағатты құрайды.

Оқу үрдісі біліктілікті арттырудың белсенді сипатын қамтамасыз ететін оқытудың формалары мен әдістерін қамтиды: лекция, факультативті дәрістер, тренингтер, практикалық жұмыстар, пікірталас алаңы, өзіндік жұмыс.

Білім беру процесін ұйымдастыру кезінде тыңдаушылардың кәсіби құзыреттіліктерінің даму деңгейін анықтау үшін кіріс және шығыс сауалнама жүргізіледі, тыңдаушылардың білімін бақылау және бағалау мақсатында шағын жобалық іс-шараларды дайындау жоспарлануда.

7. Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету

p/c	Сабақтардың тақырыптары	Дәріс	Практикалық	Тренинг	Элективті	Шағын жоба	Дөңгелек үстел	Тестілеу	Барлығы
1.	Модуль 1. Нормативтік	4							4
1.1	Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттары, Қазақстан Республикасында мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік білім беруді дамытудың 2023 – 2029 жылдарға арналған тұжырымдамалары білім беру жүйесіндегі мемлекеттік саясаттың тұжырымдамалық бағыттары.	2							2
1.2	Жалпы білім беру жағдайында мұғалімдердің қызметін реттейтін нормативтік-құқықтық құжаттар	2							2
2	Модуль 2.Басқарушылық	8	8						16
2.1	Қазіргі білім беру ұйымын басқарудың стратегиялары мен тұжырымдамалары .Ретроспективті көзқарас		2						2
2.2	2.2 Қазақстан Республикасындағы білім берудің жаңа парадигмасы негізіндегі мектепті басқару. Халықаралық мектеп ортасын өлшеу және бағалау шкаласы (SACERS).	2							2
2.3	2.3 Білім сапасын басқару. Орта білім сапасын арттырудағы халықаралық зерттеулердің рөлі (TIMSS, PISA. PIRLS).	2	2						4
2.4	2.4 Мұғалімнің көшбасшылығын дамытуға ықпал етудің ерекше формасы және оның кәсіби деңгейін көтерудегі мотивацияның рөлі	2	2						4

2.5	2.5 Жағдайдағы кешенді инновациялық іс-әрекет және мұғалімдердің кәсіби дамуы мектепте репетиторлық жұмысты ұйымдастыру	2	2					4
3.	Модуль 3. Мазмұны-процедуралық	16	16	6		4	2	44
3.1	Мектептердегі өзгерістерді басқарудың тұжырымдамалық негізі.	2						2
3.1.1	К.Левен бойынша ұйымдық өзгерістер моделі (Браун, Эйзенхардт)	2	4					6
3.1.2	Өзгерістерді басқарудың теориялық және практикалық постулаттары Друкер және Л.Грейнер	2	2	2				6
3.1.3	Р.Бекхард пен Т.Харристің өзгерістерді басқару моделі	2	4					6
3.1.4	Өзгерістердің салыстырмалы табыстылығын бағалауға арналған Глачер формуласы (Беклар, 1969):	2	2	2				6
3.2	Қазіргі білім беру ұйымындағы ұйымдық өзгерістерді жүзеге асыру стратегиялары. Бенчмаркинг.	2	2					4
3.3	Мектептегі өзгерістерді басқару әдістері мен технологиялары (Turli және McKinse «7S» тәсілдері)	2		2				4
3.4	Қазіргі мектепке қатысты бизнес-процестерді реинжиниринг	2	2				2	6
3.5	Шағын жоба әрекеті: «Халықаралық SACERS шкаласы бойынша мектептің білім беру ортасын өлшеу және бағалау					4		4
4	Модуль 4. Технологиялық	6	2				4	12
4.1	«Цифрлық Қазақстан» мемлекеттік бағдарламасындағы тенденцияларды пайдалану ерекшеліктері	2						2
4.2	Заманауи мектепте репетиторлық қызметті ұйымдастыруда қашықтықтан оқыту технологияларын қолдану әдістемесі	2	2					4
4.3	Мектептің ақпараттық білім беру кеңістігіндегі киберқауіпсіздік негіздері.	2						2
4.4	Талқылау алаңы: «Инклюзивті білім беруді дамытудағы репетиторлық үдерістерді басқарудың өзекті мәселелері»						2	2
4.5	Студенттердің кәсіби құзыреттіліктерінің даму деңгейін анықтау						2	2
5	Модуль 5. Вариативті				4			4
5.1	Мүдделі тараптармен жұмыс жасауда мектеп ұйымдарының қызметіне көмек көрсету				2			2
	Мектеп ұйымдарының консорциумы мен серіктестігін жаңарту							

5.2	Мектепте кеңес беру қызметін ұйымдастыру және жоспарлау				2				2
	Мектептегі психологиялық қызметті ұйымдастыру және жоспарлау								
БАРЛЫҒЫ		34	26	6	4	4	2	4	80

Ескертпе: Курстың бір академиялық сағаты 45 минутты құрайды (педагогтердің біліктілігін арттыру курстарын ұйымдастыру және өткізу, сондай-ақ педагогтың қызметін курстан кейінгі сүйемелдеу қағидаларына сәйкес / Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2023 жылғы 7 тамыздағы № 249 бұйрығы.).

8. Оқыту нәтижелерін бағалау

Тыңдаушылардың кәсіби құзіреттіліктерінің даму деңгейін анықтау үшін «Халықаралық SACERS шкаласы бойынша мектептің білім беру ортасын өлшеу және бағалау» шағын жобалық іс-шара өткізіледі.

Мақсаты – курстың мақсатына сәйкес мектептегі өзгерістерді басқарудың тұжырымдамалық негіздерін тәжірибеде қолдану, білім мен түсіну деңгейін көрсету.

Бағалау критерийлері жобаның іс-әрекеті: «Халықаралық SACERS шкаласы бойынша мектептің білім беру ортасын өлшеу және бағалау» (5 слайдтан немесе диаграммадан аспайды). Бағалау үшін ең көп ұпай саны – 15 балл:

0 – «дәлел жоқ», 1 – «әлсіз дәлел», 2 – «жеткілікті дәлел», 3 – «мықты дәлел».

р /с	Бағалау критерийлері	Ұпайлар				Қорытынды
		0	1	2	3	
1	Шағын жобаның схемалары немесе презентациялары дұрыс көрсетілген					
2	Әдістемелік аспектінің бірегейлігін, ерекшелігін, түсінігін байқауға болады					
3	Жұмыстағы қиындықтардың рейтингі; басшының немесе мұғалімнің қызметі мен өзін-өзі дамытуға тікелей байланысты кемінде 5 олқылық көрсетіледі					
4	Өзін-өзі дамыту траекториясы SMART мақсат қою арқылы қолдау табады және көшбасшының немесе мұғалімнің қызметімен және өзін-өзі дамытуымен байланысты.					
5	Көшбасшының немесе мұғалімнің өзін-өзі дамытуының кем дегенде 3 қадамы әзірленді					
Қорытынды ұпай (макс– 15 ұпай)						

9. Курстан кейінгі қолдау

1 кезең – курс кураторы (оқытушы) әртүрлі байланыс құралдарын (электрондық пошта, мессенджерлер, әлеуметтік желілер (WhatsApp және т.б.), қызметтер (Google - Duo, Hangouts және т.б.) пайдалана отырып, консультациялар, онлайн іс-шаралар өткізеді, Интернет платформалар;

2 кезең – электрондық пошта, мессенджерлер, әлеуметтік желілер арқылы пилоттық ұйымның тәжірибесін (тыңдаушылар құзыреттілігін) зерделеу. Оларды қажетті әдістемелік және цифрлық ресурстармен қамтамасыз ету, әдістемелік десанттарды жүргізу;

3-кезең – курс кураторы (оқытушы) тыңдаушылардың кәсіби құзыреттілігін дамыту үшін қажетті қолдауды:

- семинарларда, дөңгелек үстелдерде сөз сөйлеу(облыстық, республикалық деңгейде);
- кәсіби жарыстарға қатысу (облыстық, республикалық деңгейдегі);
- сарапшылық топқа қатысу;
- ғылыми-әдістемелік мақалаларды республикалық және халықаралық деңгейдегі басылымдарда, бұқаралық ақпарат құралдарында (мүмкін авторлар бірлестігінде) жариялау.

10. Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі

Негізгі әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының «Білім туралы» 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-III Заңына өзгертулер мен толықтырулар енгізілді. // <http://adilet.zan.kz>
2. «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» (Қазақстан Республикасы Білім министрінің 03.08.2022 ж. № 348 бұйрығы. 23.09.2022 № 406 өзгерту енгізілді) / / <https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2200029836#z8>
3. «Сапалы білім беру» ұлттық жобасын бекіту туралы. Білімді ұлт». Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 12 қазандағы № 726 Қаулысы//<https://adilet.zan.kz/rus/docs/P2100000726>
4. «Қазақстан Республикасының мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік білім беруді дамытудың 2023 – 2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы № 249 қаулысы. <https://adilet.zan.kz/rus/docs/P2300000249>
5. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің кейбір бұйрықтарына өзгерістер енгізу туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2021 жылғы 16 қыркүйектегі № 472 бұйрығы.. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2021 жылы 18 қыркүйекте № 24429 болып тіркелді.
6. Мұғалімнің мәртебесі туралы. Қазақстан Республикасының 2019 жылғы 27 желтоқсандағы № 293-VI ҚРЗ Заңы.
7. Педагогикалық әдептің кейбір мәселелері туралы» (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2020 жылғы 11 мамырдағы № 190 бұйрығы);
8. В.В.Дорофиенко, Р.В.Ободец, О.А.Удалых, С.В.Захаров, В.В.Кирдеев. Өзгерістерді басқару: Оқулық: «DONAUIGS» мемлекеттік жоғары кәсіптік білім беру мекемесі, 2018.-379 б.
9. Сыра қайнатушы В.В. Білім берудегі өзгерістерді басқару // Білім беру саясаты, №2(82) 2020 ж
10. Блинов, А.О. (2014). Өзгерістерді басқару Мәскеу: Dashkovi Co. (Ир орыс).
11. Ca dwell, R. (2003). Өзгеріс агенттігінің үлгілері: төрт жақты классификация. British Journal of Management, 74(2), 131-42. doi: 10.1111/1467-8551.00270.
12. Дракер, П. (2012). Тиімді атқарушы. Мосов: Манн, Иванов, Фербер. (Орыс тілінде).
13. F'ee басқару кітаптары. (2020). McKinsey 7-S моделі. Қай жерден алынды <http://www.free-management-ebooks.com/rews/the-mck-rsey-7-s-model/>
14. Кошербаева А.Н. Білім берудегі менеджмент. Педагогикалық жүйелерді басқарудың теориясы мен практикасы. Оқу құралы – Алматы «Ұлағат», 2023-400 б.

15. Овчинников Ю.Д. Білім беру жүйесінде тьютор қызметін ұйымдастыру / Ю.Д.Овчинников// Кадрлардың біліктілігін арттыру жүйесін ғылыми қамтамасыз ету: ғылыми-теориялық журнал. - 2014.-№4. - С.83-87.

16. Жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жағдайында педагогтардың кәсіби құзыреттілігін дамытуды тьюторлық қолдаудың ерекшеліктері. 1-бөлім. Оқу құралы / Құраст. С.В. Кривых, Н.Н. Кузен. – Санкт-Петербург: ИПК СПО, 2014. – 92 б.

Қосымша әдебиеттер:

1. Кошербаева А.Н. «Баласағұни Жүсіп. «Құтадғу билиг» - Білімді басқару кітабы». Монография.-Алматы «Ұлағат», 2023-302с

2. АсНzes, I. (2012). Өзгерісті меңгеру. Адам өміріндегі, отбасылық өмірдегі, бизнестегі және қоғамдағы өзара сенім мен құрметтің күші. Санкт-Петербург: Петр. (Орыс тілінде).

3. Бекхард, Р. (1969). Ұйымның дамуы: стратегиялар мен үлгілер. Аддисон-Уэсли.

4. Бекхард, Р. және Харрис, Т. (1987). Органдық трансформациялар: Басқару комп

5. Зарядтау. Аддисон-Вези. Сыра, М., Эсенстат, Р.С.Спектор, Б. (1990). Неліктен зарядтау прогноздары өзгеріс әкелмейді. Harvard Business Review, қараша-желтоқсан', 158-66.

6. Браун, С.Л. және Эйзенхадт, К.М. (1997). Үздіксіз заряд: сия теориясының күрделілігі және тұрақты түрде ауысатын ұйымдардың уақытты пайдалануы. Әкімшілік ғылым тоқсан сайын, 42(1), 1 -24. doi: 10.2307/2393807.

7. Чен, Х. және Янг, Ф. (2013). Қытай мұғалімдерінің Lesson study арқылы оқу бағдарламасының реформасын қайта құру. Lesson and Learning Studies халықаралық журналы, 2(3), 218-236.

8. Danielson, C. 2007. Кәсіптік тәжірибені жетілдіру: оқытудың негізі. Александрия, VA: Қадағалау және оқу бағдарламаларын әзірлеу қауымдастығы.

9. Дадли, П. (2011a). Англиядағы Lesson Study дамуы: мектеп желілерінен ұлттық саясатқа дейін. Lesson and Learning Studies халықаралық журналы, 1(1), 85 – 100.

10. Barton, K. C. (2015) Элитация әдістері: адамдарды әдетте айтпайтын идеялары туралы айтуға мәжбүрлеу. Әлеуметтік білім теориясы мен зерттеулері, 43(2), 179-205.

11. Biesta, G., & Tedder, M. (2006). Агенттік қалай мүмкін болады? Белсенділікті жетістік ретінде экологиялық тұрғыдан түсінуге. Өмір сүруді үйрену: оқу, сәйкестік және өмірлік саяхаттағы агенттік

12. Блейки, Н. (2007). Әлеуметтік зерттеулердегі тәсілдер: білім саясатын ілгерілету.

13. Басси, М. (1998). Білім беру тәжірибесін жақсарту бойынша іс-әрекетті зерттеу Мұғалімнің зерттеулері және мектепті жетілдіру: есіктерді іштен ашу. 93-108 беттер.

14. Глазерсфельд, Е.В. (1987). Білімді құрастыру, концептуалды семантикаға қосқан үлесі. Salinas, CA;Intersystems басылымдары.